

Code No. 7211

Roll No.

SET : A

D. El. Ed. 1st Year Exam., September – 2025

Proficiency in Sanskrit Language

संस्कृत भाषा में प्रवीणता

(Course Code : DE-111)

(Only for Fresh/Re-appear Candidates)

[Evening Session]

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 35

समय : 2 घण्टे]

[अधिकतम अंक : 35

सामान्य निर्देश :

- (i) कृपया जाँच कर लें कि इस प्रश्न-पत्र में मुद्रित पृष्ठ 4 तथा प्रश्न 6 हैं।
- (ii) प्रश्न-पत्र में दाहिने हाथ की ओर दिये गये कोड नम्बर तथा सेट को छात्र उत्तर-पुस्तिका के मुख्य-पृष्ठ पर लिखें।
- (iii) कृपया प्रश्न का उत्तर लिखना शुरू करने से पहले, प्रश्न का क्रमांक अवश्य लिखें।
- (iv) उत्तर-पुस्तिका के बीच में खाली पन्ना/पन्ने न छोड़ें।
- (v) उत्तर-पुस्तिका के अतिरिक्त कोई अन्य शीट नहीं मिलेगी। अतः आवश्यकतानुसार ही लिखें और लिखा उत्तर न काटें।
- (vi) परीक्षार्थी अपना रोल नं० प्रश्न-पत्र पर अवश्य लिखें। रोल नं० के अतिरिक्त प्रश्न-पत्र पर अन्य कुछ भी न लिखें और वैकल्पिक प्रश्नों के उत्तरों पर किसी प्रकार का निशान न लगाएँ।
- (vii) कृपया प्रश्नों के उत्तर देने से पूर्व सुनिश्चित कर लें कि प्रश्न-पत्र पूर्ण व सही है, परीक्षा के उपरान्त इस सम्बन्ध में कोई दावा स्वीकार नहीं किया जायेगा।

निर्देशाः –

- (क) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः सन्ति।
- (ख) लेखः सुस्पष्टः सुवाच्यश्च भवेत्।
- (ग) प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषायां देयानि।
- (घ) प्रश्नसंख्या अवश्यमेव लेखनीया।

7211/(Set : A)

P. T. O.

भाग - 'क'

1. अधस्तनेषु यथेच्छं **प्रश्नद्वयं** समाधेयम् - 2 × 3 = 6
 (क) लेखनकौशलस्य अनिवार्यता निरूप्यताम्।
 (ख) संस्कृतभाषायाः महत्त्वं वर्णयत।
 (ग) भाषायाः विभिन्नरूपाणि विविच्यताम्।
2. **एकः** प्रश्नः समाधेयः - 1 × 3 = 3
 (क) 'असू' धातोः लङ्लकाररूपाणि लिखत।
 (ख) सन्धेः परिभाषां सोदाहरणं प्रतिपाद्यताम्।
3. **एकः** प्रश्नः समाधेयः - 1 × 3 = 3
 (क) श्रीमद्भगवद्गीतायाः महात्म्यं निरूप्यताम्।
 (ख) वैदिकसाहित्यस्य स्वरूपं निरूप्यताम्।
4. **एकः** प्रश्नः समाधेयः - 1 × 3 = 3

- (क) गद्यपाठयोजनायाः सोपानानि प्रकाशयन्ताम्।
 (ख) पूर्वज्ञानस्य अनिवार्यतां प्रतिपाद्यत।

5. **एकः** प्रश्नः समाधेयः - 1 × 5 = 5
 (क) वेदाङ्गसाहित्यस्य अनिवार्यतां निरूप्यताम्।
 (ख) रामायणस्य महत्त्वं प्रतिपाद्यताम्।

भाग - 'ख'

6. अधस्तनेषु **शुद्धं** विकल्पं चित्वा लिखत - 15 × 1 = 15
 (क) अकारस्य उच्चारणस्थानं किम् ?
 (i) कण्ठः (ii) तालुः
 (iii) मूर्धा (iv) ओष्ठः

- (ख) 'विद्या + आलयः' किं सन्धिपदं भवति ?
 (i) विद्यलयः (ii) विदलयः
 (iii) विद्यालयः (iv) विद्य + अलयः
- (ग) 'संस्कृतम्' इति पदे उपसर्गः वर्तते -
 (i) स (ii) सम
 (iii) सम् (iv) सह
- (घ) संस्कृतभाषायाः भाषापरिवारो वर्तते -
 (i) काकेशियनः (ii) भारोपीयः
 (iii) अमरीकी (iv) बण्टुः
- (ङ) क्रमदृष्ट्या प्रथमं कौशलं वर्तते -
 (i) श्रवणम् (ii) वाचनम्
 (iii) पठनम् (iv) लेखनम्

- (च) 'रमया' इति पदे विभक्तिः वर्तते -
 (i) प्रथमा (ii) द्वितीया
 (iii) तृतीया (iv) चतुर्थी
- (छ) 'तत् + लयः' इत्यस्य सन्धिपदं भवति -
 (i) तल्लयः (ii) तल्लयः
 (iii) ततोलयः (iv) तलोलयः
- (ज) 'त' इत्यस्य उच्चारणस्थानं वर्तते -
 (i) दन्तः (ii) कण्ठः
 (iii) तालुः (iv) ओष्ठः
- (झ) अनुनासिकवणो वर्तते -
 (i) त (ii) ज
 (iii) न (iv) भ

- (ज) 'करोति' इति पदे लकारः वर्तते -
(i) लट्	(ii) लोट्
(iii) लङ्	(iv) लृट्
- (ट) 'अभिज्ञानशाकुन्तलम्' इत्यस्य लेखकः कः ?
(i) अश्वघोषः	(ii) बाणः
(iii) कालिदासः	(iv) भारविः
- (ठ) वेदाः कति सन्ति ?
(i) चत्वारः	(ii) पञ्च
(iii) षट्	(iv) सप्त
- (ड) 'रामम्' इत्यत्र का विभक्तिः ?
(i) प्रथमा	(ii) द्वितीया
(iii) तृतीया	(iv) चतुर्थी
- (ढ) काव्येषु रम्यम् अस्ति -
(i) गद्यम्	(ii) चम्पुः
(iii) नाटकम्	(iv) पद्यम्
- (ण) 'आदर्शवाचनं' कस्याः पाठयोजनायाः सोपानं भवति ?
(i) पद्यशिक्षणस्य	(ii) अनुवाचनस्य
(iii) प्रस्तावनायाः	(iv) नाटकस्य
-